

HYPERICUM 7, maart 2008

Excursieverslagen FWT-FLORON 2006

P.F. Stolwijk, J.W. Bielen & O.G. Zijlstra

OOTMARSUM, 13 mei 2006; 9 deelnemers

Km-hok 256-491 (Hezeberg): 168 taxa

De meest zuidelijke hoogte van de Kuiperberg bij Ootmarsum heet Hezeberg. De zuidzijde daarvan is sterk hellend. De groep van Jacques begon de excursie op de top van 67,8 m. In het uiterste zuidoosten overschrijdt hetzelfde km-hok de hoogtelijn van 37,5 m echter al. Het zal niet verbazen dat je vanaf de oriëntaertafel op de top een, voor Nederlandse begrippen, weids uitzicht hebt. Ondanks deze helling en diverse biotoopjes als een oud kerkhof, een gegraven plas met afgeplagde oevers, een min of meer schraal weilje en kleine bosjes leverde de excursie geen RL- of andere zeldzame soorten op. Ook in de periode 1989 t/m 2004 werden er geen bijzondere soorten gevonden. De door Corry Abbink in 2005 gemelde *Drosera intermedia* (Kleine zonnedauw) hebben wij niet gezien. Het meest interessant lijkt nog de vondst van, vrijwel tegen het hek van een tuin aan, *Persicaria bistorta* (Adderwortel). Deze soort veroorzaakte overigens wel enige discussie. We besloten haar als "wild" te beschouwen onder meer vanwege de natuurlijkheid van haar groeiplaats, de oever van een kwelslootje. De zuidelijke helft van het hok bestaat uit landbouwgrond; we hebben dit deel niet bezocht. In 2005 had Corry Abbink op de Hezeberg al 183 soorten gestreept. Wij hebben daar nog 49 nieuwe aan toegevoegd. Vanaf 2005 zijn van het hok nu 232 soorten bekend. De periode 1989 t/m 2004 leverde er totaal 210. Min of meer interessant voor onze excursie waren *Hypericum humifusum* (Liggend hertshooi), *Luzula pilosa* (Ruige veldbies), *Montia fontana* (Groot bronkruid), *Myosoton aquaticum* (Watermuur), *Teucrium scorodonia* (Valse salie).

Km-hok 256-493 (Nutterseweg): 175 taxa

De groep van Otto trof in het beekdal zuid van de Nutterseweg langs de beek een flinke populatie *Chrysosplenium oppositifolium* (Paarbladig goudveil) aan, begeleid door onder andere *Caltha palustris* subsp. *palustris* (Dotterbloem) en *Cardamine amara* (Bittere veldkers). In het aangrenzende graslandje veel *Carex disticha* (Tweerijige zegge) en *Rhinanthus angustifolius* (Grote ratelaar). De in Twente zeldzaam geworden *Anthemis arvensis* (Valse kamille) vonden we verderop in het km-hok op een braakliggende akker.

Km-hok 257-492 (Ootmarsum): 182 taxa

De groep van Pieter heeft een hok in de directe omgeving van Ootmarsum bekeken. Daarin ligt een beekdalletje. Dat leverde mooie soorten op als: *Caltha palustris* subsp. *palustris* (Dotterbloem), *Cardamine amara* (Bittere veldkers), *Carex acutiformis* (Oeverzegge), *C. disticha* (Tweerijige zegge), *C. vesicaria* (Blaaszegge), *Chrysosplenium alternifolium* (Verspreidbladig goudveil), *Dactylorhiza majalis* subsp. *majalis* (Brede orchis), *Hypericum tetrapterum* (Gevelegeld hertshooi) en *Jacobaea aquatica* (Waterkruiskruid) op.

Km-hok 253-489 (Reutumer Weuste): 117 taxa, met latere aanvullingen van G. Euverman en Pieter Stolwijk 210 taxa.

's Middags gingen we met een kleinere groep naar de Reutumer Weuste, waar we een klein deel van bekeken. We zagen de voor dat gebied typische soorten: *Juncus filiformis* (Draadrus), *Dactylorhiza maculata* subsp. *maculata* (Gevlekte orchis), *Carex curta* (Zompzegge), *C. echinata* (Sterzegge), *C. x elytroides* (Scherpe x Zwarte zegge), *C. rostrata* (Snavelzegge) en *C. vesicaria* (Blaaszegge).

PS In een ander deel van dit gebied vond G. Euverman later in het seizoen een fraaie populatie van *Pedicularis palustris* (Moeraskartelblad).

BENTELO, 10 juni 2006; 10 deelnemers

Km-hok 243-473 (Bloemendaal): 189 taxa

De groep van Pieter bezocht een deel van de Hagmolenbeek en het Twentekanaal bij de sluis. Dat leverde helaas niet de verwachte *Luronium natans* (Drijvende waterweegbree) op, waar de Hagmolenbeek om bekend is, maar wel *Potamogeton lucens* (Glanzig fonteinkruid), *P. perfoliatus* (Doorgroeid fonteinkruid), *Callitriche obtusangula*, (Stomphoekig sterrenkroos), *Myriophyllum spicatum* (Aarvederkruid) en *Sium latifolium* (Grote watereppe). Het Twentekanaal bracht *Angelica archangelica* (Grote engelwortel). Overige aardige soorten: *Fumaria muralis* (Middelste duivenkervel) en *Myrrhis odorata* (Roomse kervel).

Km-hok 243-472 (Erve ten Dam): 192 taxa

De groep van Jacques bekeek de Hagmolenbeek in het aangrenzende km-hok en was wel zo gelukkig om *Luronium natans* (soort van de Habitat-richtlijn!) aan te treffen. Voorts een aantal te verwachten water(kant)planten zoals *Alisma lanceolatum* (Slanke waterweegbree), *Be-rula erecta* (Kleine watereppe), *Hottonia palustris* (Waterviolier), *Myosoton aquaticum* [syn. *Stellaria aquatica*] (Watermuur), *Potamogeton crispus* (Gekroesd fonteinkruid), *P. natans* (Drijvend fonteinkruid), *P. perfoliatus* (Doorgroeid fonteinkruid), *Sium latifolium* (Grote watereppe). Daarnaast nog *Veronica persica* (Grote ereprijs), in Twente niet erg gewoon.

NIJVERDAL, 15 juli 2006; 7 deelnemers

Johan Alferink had een aantal fraaie natuurontwikkelingsterreinen voor ons in petto.

Km-hok 228-489 (Nijverdal Kalvenhaar): 182 taxa

We vonden er o.a. *Erigeron annuus* (Zomerfijnstraal), een soort die langzamerhand in Twente algemener wordt. Verder de voor het gebied niet ongewone *Sanguisorba officinalis* (Grote pimpernel), de Rode Lijstsoort *Anthoxanthum aristatum* (Slofhakken). Ook konden we goed de verschillen tussen *Agrostis canina* (Moerasstruisgras) en *A. vinealis* (Zandstruisgras) bekijken

Km-hok 228-487 (Nijverdal Sportpark): 121 taxa

Als deel van de Groene Mal is hier een retentiegebied ingericht. Massaal aanwezig was *Eleocharis acicularis* (Naaldwaterbies). Her en der stond wat *Veronica scutellata* (Schildereprijs). De opmerkelijkste waarneming betrof echter twee exemplaren van *Sympetrum pedemontanum* (Bandheidelibel), een soort die in opmars is.

Km-hok 228-490 (Nijverdal Imhof): 79 taxa

Vermeldenswaard is hier *Hypericum x desetangsii* (Frans hertshooi), de bastaard van *Hypericum maculatum* subsp. *obtusiusculum* (Kantig hertshooi) met *Hypericum perforatum* (Sint Janskruid), die vermoedelijk nogal eens gemist wordt.

LANGEVEEN, 16 september 2006; 8 deelnemers

Km-hok 244-498 (Bruinehaar): 159 taxa

Het hoogtepunt was vanzelfsprekend *Hypericum canadense* (Canadees hertshooi), hier enige weken eerder door Henk Eggelte ontdekt. Het betrof een aanzienlijke populatie op de oever van een spartelvijver. De oever wordt opgehouden door (niet te intensieve) betreding en door een enkele crossmotor. Het gaat om een recente vestiging: de vijver is in het verleden door Pieter Stolwijk in 1987 en vooral door Corry Abbink in 2004 grondig bekeken, waarbij de soort niet gezien is.

Canadees hertshooi (foto PIETER STOLWIJK)

Potamogeton pectinatus (Schedefonteinkruid) gaf aan dat het water er voedselrijker was dan toen. *Viola canina* (Hondsviooltje) en *Filago minima* (Dwergviltkruid) werden teruggevonden. Ook de nieuw omschreven soort *Oenothera deflexa* (Zandteunisbloem) was present; het ziet ernaar uit dat deze soort niet zeldzaam is in Twente.

Km-hok 244-499 (Erve Canada): 145 taxa

In het aangrenzend hok vielen de volgende soorten op: *Geum macrophyllum* (Groot nagelkruid) in een gemengd bosje op zandgrond; wederom *Filago minima*, *Lamium hybridum* (Ingesneden dovenetel), *Eragrostis pilosa* (Straatliefdegras) op een in het bos gelegen kleine begraafplaats, ver van het dorp, *Senecio inaequidens* (Bezemkruid) in de heide, *Oenothera x fallax* (Middelste x Grote teunisbloem). Voorts enige toortsen inclusief een vermoedelijke bastaard: *Verbascum nigrum* (Zwarte toorts), *V. phlomoides* (Keizerskaars), *V. thapsus* (Koningskaars) en mogelijk *V. nigrum* x *V. phlomoides*.

Km-hok 245-498 (Langeveen Noord): taxa 60

Een terloops bekeken hok met *Sagina micropetala* (Uitstaande vetmuur), een soort die met zijn verwant *Sagina apetala* (Donkere vetmuur) een enorme uitbreiding doormaakt.

Km-hok 240-500 (Sibculo, Spartelvijver): taxa 159

's Middags bezochten we nog een oude zandwinningsplas in Sibculo die in het verleden door Piet Vogelzang goed was onderzocht.

Ook hier *Filago minima*, maar ook *Herniaria glabra* (Kaal breukkruid), *Potentilla argentea* (Viltganzerik), *Galium verum* (Geel walstro). *Lycopodiella inundata* (Moeraswolfsklauw) en *Isolepis setacea* (Dwergbies) waren nieuwe soorten. Verrassend was ook *Panicum schinzii* (Zuid-Afrikaanse gierst).

Aan de excursies namen deel:

Johan Alferink, Jacques Bielen, Wytze Boersma, Marit Buis, Joop van Damme, Carla Duurland, Jaap Groot, Gerry Kelder, Jan Meutstege, Gerrit Meutstege, Angela te Pas, Ron Poot, Elmar Prins, Andries van Renssen, Jo Schunselaar, Henk Schurink, Peter Spee, Pieter Stolwijk, Aart Swolfs, Wiebe Tolman, Piet Vogelzang, Gerrit Welgraven, Otto Zijlstra.
